

перевищує кількість некваліфікованих робітників. Виявлено, що кількість громадян України з вищою освітою, як сьогодні офіційно працевлаштовані за межами країни, на 89,9% перевищує кількість громадян з середньою освітою. Визначено, що попит на кваліфіковані кадри в за динамкою індексу зміни зайнятості, який для кваліфікованих робітників на 30% вищий, ніж для некваліфікованих.

Список використаних джерел

1. Гук, Л. та Біліченко, С. Гнучка організація роботи та мобільність робочої сили в економічно нестабільному середовищі. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Серія: Економічні науки.* 2022. №2(65). С. 5-12.

2. Ковач В. О. Прогнозування механізму управління ринком праці. *Державне управління.* №5(20). 2019. С. 109-122.

3. Круглов В., Терещенко Д. Державна політика відновлення людського капіталу в Україні у післявоєнний період. *Менеджмент освіти. Серія: Економка та управління.* №2. 2023. С. 21-33.

4. Маршавін Ю., Кицак Т., Василенко А. Модернізація ринку праці на основ концепції соціальної відповідальності як базової умови відновлення України. *Проблеми сучасних трансформацій.* №4. 2023. С. 23-31.

5. Малиновська О., Яценко Л. Вплив спричиненої війною вимушеної міграції за кордон на стан трудового потенціалу України в контекст соціальної стійкості. *Проблеми та перспективи економіки та управління.* №2(34). 2023. С. 7–25.

УДК 377

Пащенко Тетяна Миколаївна,

кандидат педагогічних наук,

старший науковий співробітник

*лабораторії науково-методичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і технікумах*

Інституту професійної освіти НАПН України, Київ

ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ – ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ

Питання підвищення якості професійної освіти залишається пріоритетним завданням сучасного етапу розвитку суспільства. Одним із шляхів вирішення цього завдання є вдосконалення професійних якостей викладачів, їхньої професійної компетентності. Теперішній час наразі диктує нові вимоги до викладача фахової передвищої освіти, що пов'язано насамперед із глобалізацією, формуванням єдиного освітнього простору. У зв'язку з цим

доцільно говорити про викладача фахового коледжу нового покоління. Він повинен відповідати всім тим якостям, які є важливими для педагога в будь-якій країні світу. Ідеальний педагог у сучасних умовах – це зразок професіонала, носій громадянських, виробничих та особистісних функцій, сформованих на найвищому рівні. Однією з важливих професійних якостей педагога є професійна компетентність.

Інноватика та зміна моделей навчання (перехід від трансляційної педагогіки до смислової, педагогічної співпраці) об'єктивно вимагають нових підходів до формування та розвитку професійної компетентності педагогів у процесі формальної, неформальної та інформальної підготовки. Соціальні реалії тенденцій освіти характеризуються спрямованістю на фахівців, компетентних у своїй сфері, які володіють професійно-педагогічною культурою. У зв'язку з цим професійна компетентність розглядається як достатня та необхідна умова освітньої діяльності, саморозвитку та самовдосконалення педагога.

У педагогічній діяльності важливим є не тільки володіння навичками грамотного планування та організації своєї роботи, а й уміння використовувати вільний час для відновлення витрачених сил та забезпечення повноцінної соціальної та професійної діяльності. Саме тому для кожного педагогічного працівника високу цінність має вміння ефективно використовувати свій час та якісно керувати ним. Нині педагогічні працівники здійснюють роботу у режимі багатозадачності. Вони повинні не лише підвищувати соціальний статус освіти, а й вирішувати безліч завдань, пов'язаних з створенням сприятливих умов для розвитку здобувачів освіти, формуванням загальної культури особистості, прищеплення моральних, естетичних, інтелектуальних цінностей тощо. Важливість вирішення педагогічним працівником безлічі робочих завдань та проблем, пов'язаних з постійним самовдосконаленням та підвищенням свого професійного рівня в умовах катастрофічної нестачі часу потребує використання та володіння технологією тайм-менеджменту. Сучасна технологія тайм-менеджменту дає можливість використовувати непоправний час життя людини відповідно до його цілей та цінностей [2].

Основна мета управління власним часом, власною ефективністю, полягає в тому, щоб максимально використати особисті можливості, свідомо керувати перебігом свого життя (самовизначатися) та долати зовнішні обставини як на роботі, так і в особистому житті. Досить часто під управлінням

власною ефективністю (самоменеджмент) мають на увазі управління власним часом (тайм-менеджмент) [1].

У рамках проведення експериментальної роботи лабораторією науково у навчальних закладах, а також під час короткострокових курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників та керівників закладів фахової передвищої освіти за модульним курсом «Інноваційні технології професійної підготовки фахових молодших бакалаврів», для навчання основ грамотного управління своїм часом проводяться тренінги та семінари, розробляються програми та курси, створюються інтернет-ресурси. Для вивчення думки педагогічних працівників та фахівців про можливості застосування ними основ тайм-менеджменту у практичній роботі було проведено анкетування та інтерв'ювання. В опитуванні взяли участь 179 педагогічних працівників. У результаті анкетування було виявлено, що почуття нестачі часу постійно відчують 97% респондентів. Водночас 65% педагогічних працівників вказали на те, що їм часто доводиться працювати понад норму, а 27% опитаних змушені іноді виконувати понаднормову роботу. Роботу додому часто беруть 65% педагогічних працівників, рідко – 27 % і не забирають недороблену роботу додому лише 8% опитаних.

Аналіз діяльності педагогічних працівників виявив у них такі проблеми у процесі управління своїм робочим часом: відсутність навичок чіткої організації та планомірного виконання педагогічної роботи за певного ліміту часу; недостатній рівень свідомості та контролю за регламентованим часом використання в робочих цілях інтернет-технологій для особистісного зростання та підвищення кваліфікації; наявність «зависання» у соціальних мережах, у мобільному телефоні та Інтернеті.

Натомість цікаво було дізнатися думку педагогічних працівників про тайм-менеджмент та технологію його використання в педагогічній діяльності. Про те, що таке тайм-менеджмент, знають 29% опитаних, здогадуються – 62% і не знають про нього – 9% респондентів. Разом з тим 35% педагогічних працівників вважають, що використання тайм-менеджменту на практиці змусить їх працювати більше та інтенсивніше, і лише 19% опитаних вважають, що цього не станеться.

З метою розвитку та підвищення у педагогічних працівників часової компетентності, як складової професійної компетентності викладача на базі фахових коледжів було проведено семінар та тренінг з тайм-менеджменту, спрямовані на формування раціональних методів часового регулювання діяльності та освоєння способів та правил організації робочого та особистого

часу. Викладачі фахових коледжів були ознайомлені з тайм-менеджментом, як технологією розвитку професійної компетентності. Проведені тренінги спрямовані на набуття широкого і практичного досвіду в управлінні власним часом, організації ефективного планування і створенні оптимальних умов для безперервного професійного самовдосконалення. Завдання: надати учасникам тренінгу розуміння причин нестачі часу та методів управління ним; допомогти розвинути навички для ефективного використання особистого потенціалу через організацію свого життєвого простору; поділитися досвідом в управлінні своїм часом; навчитися визначати пріоритети серед нових завдань; розвивати вміння працювати в команді. Особлива увага у процесі тренінгу приділяється розвитку навичок розстановки пріоритетів у справах та планування часу. Представлені способи самомотивації та саморозвантаження. Педагогічні працівники ознайомилися з процесом управління власною ефективністю, що містить п'ять етапів:

- постановка мети – аналіз та формування особистих (або робочих) цілей;

- планування – розробка планів та альтернативних варіантів своєї діяльності;

- мотивація (самотивація) – сукупність внутрішніх та зовнішніх рушійних сил, які спонукають людину до діяльності, спрямованої на досягнення певних цілей.

- реалізація наміченого – складання розпорядку дня та організація особистого трудового процесу з метою реалізації поставлених завдань;

- контроль (самоконтроль) результатів – фіксування результатів, порівняння отриманих результатів із метою, задоволення від отриманого результату [3].

За результатами опитування та проведеним навчанням було розроблено рекомендації для ефективної організації викладачами фахових коледжів свого робочого та особистого часу:

- формулювати та ставити перед собою конкретні цілі та використовувати запропоновані на тренінгу варіанти щодо складання плану дій для їх досягнення;

- періодично проводити оцінювання досягнутих результатів, порівнювати їх із запланованими цілями та за необхідності своєчасно коригувати;

- у процесі планування справ розподіляти їх за важливістю та терміновістю;

- під час виконання великих та важливих справ намагатися ділити їх на дрібніші частини та поетапно виконувати;
- щоб уникнути позбавлення себе повноцінного відпочинку, намагатися виконувати всю роботу в робочий час, не забираючи її додому;
- обов'язково виділяти час на відпочинок;
- знати про часові ресурси та поглиначі часу, а також регламентувати час проведення в Інтернеті та соціальних мережах;
- використовувати знання про особливості свого організму для більш ефективного планування робочого часу та виконання поставлених завдань.

Таким чином, на основі інформації, отриманої в результаті анкетування, вдалося встановити, що обізнаність педагогічних працівників про тайм-менеджмент та основи його застосування у педагогічній діяльності перебуває на недостатньому рівні. Розроблені рекомендації допоможуть кожному педагогічному працівникові раціонально використовувати не лише свій робочий, а й вільний час, приділяючи достатню кількість на відпочинок і відновлення.

Список використаних джерел

1. Гурман О. М. Тайм-менеджмент у схемах і таблицях. Київ. Магнолія 2024. 220 с.
2. Пашенко Т. М. Співвідношення самоменеджменту та тьюторського супроводу процесу саморозвитку педагогічних працівників фахових коледжів. *Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи: матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (9 травня 2024 р.)* / Глухівський НПУ ім. О. Довженка. Глухів, 2024. С. 162-163.
3. Федорець М. О. Тайм-менеджмент у житті та роботі вчителя ХХ століття. *Школа ХХІ століття: зміни в контексті розвитку інформаційного суспільства*. Харків : Вид. група «Основа», 2014. Вип. 2 (134). С. 54-72.